IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 21 Issue 02 May 2026

KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIDA RAQAMLASHTIRISHNING O‘RNI VA SAMARADORLIGI

Aliyeva Janat Askarovna
Menejment kafedrasi katta o'qtuvchisi
alievajanat747@gmail.com
j.alieva@tkti.uz
Mahamatumarov Abubakir
Toshkent kimyo-texnologiya instituti
25-68 BIB guruh talabasi
egamla1@gmail.com

Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.20362928

Annotatsiya: Ushbu maqolada kichik biznesda raqamlashtirish jarayonlarining ahamiyati, raqamli texnologiyalarning iqtisodiy samaradorlikka ta’siri hamda biznes faoliyatini rivojlantirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Shuningdek, raqamlashtirish orqali mehnat unumdorligini oshirish va xizmat sifatini yaxshilash masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: kichik biznes, raqamlashtirish, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy samaradorlik, raqamli iqtisodiyot, elektron tijorat, avtomatlashtirish, innovatsiya, biznes jarayonlari, axborot texnologiyalari.

Kirish. Zamonaviy iqtisodiyotda raqamlashtirish jarayoni barcha sohalarda, Ayniqsa, kichik biznes subyektlari uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali korxonalar oz faoliyatini optimallashtiradi,xarajatlarini kamaytiradi,daromadini oshiradi va tezroq rivojlanishga erishadi.Ushbu tezisning maqsadi-kichik biznesda raqamlashtirish jarayonining samaradorligini baholash va tahlil qilish va mavjud muammolarni aniqlash hamda ularga mos yechimlarni taklif etishdan iborat.

Raqamlashtirish — bu biznes jarayonlarini zamonaviy axborot texnologiyalari asosida yo‘lga qo‘yish jarayonidir. Kichik biznes uchun u operatsion faoliyatni soddalashtirish, vaqt va resurslardan unumli foydalanish hamda boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Masalan, elektron hisob-kitob tizimlari, CRM dasturlari va onlayn savdo platformalari kichik biznes ish faoliyatini ancha osonlashtiradi.

Kichik biznesda raqamlashtirish bir qator ijobiy natijalarni ta’minlaydi. Avvalo, xarajatlar qisqaradi, chunki ko‘plab jarayonlar avtomatlashtiriladi. Shuningdek, daromad ortadi, chunki biznes o‘z mahsulot va xizmatlarini internet orqali yanada kengroq auditoriyaga taqdim etish imkoniga ega bo‘ladi. Bundan tashqari, boshqaruv tizimi takomillashib, qarorlar qabul qilish jarayoni tezlashadi.

Jahon tajribasi ham shuni ko‘rsatadiki, raqamlashtirishni joriy etgan korxonalar yuqori samaradorlikka erishadi. Xususan, World Bank ma’lumotlariga ko‘ra, raqamli texnologiyalardan foydalangan kichik biznes subyektlarining daromadi o‘rtacha 20–30 foizga oshadi.

Shunga qaramay, kichik biznesda raqamlashtirish jarayonida bir qator muammolar yuzaga keladi. Eng muhim muammolardan biri — moliyaviy resurslarning yetishmasligidir. Bundan tashqari, malakali IT mutaxassislar taqchilligi ham sezilarli to‘siq bo‘lib xizmat qiladi. Kiberxavfsizlik bilan bog‘liq masalalar ham dolzarb bo‘lib, ma’lumotlar himoyasini ta’minlash har doim ham oson kechmaydi. Shuningdek, ayrim hududlarda internet infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi raqamlashtirish jarayonining sekinlashishiga olib keladi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun bir qator amaliy choralarni amalga oshirish zarur. Avvalo, kichik biznesda raqamlashtirish jarayonini bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Bundan tashqari, xodimlarning raqamli ko‘nikmalarini rivojlantirish maqsadida muntazam trening va o‘quv dasturlarini tashkil etish lozim.

Shuningdek, davlat tomonidan kichik biznes subyektlarini qo‘llab-quvvatlash, jumladan subsidiyalar va grantlar ajratish muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirish uchun arzon hamda qulay bulutli texnologiyalardan foydalanish tavsiya etiladi.

Xulosa qilib aytganda, kichik biznesda raqamlashtirish samaradorlikni oshirishda muhim omil hisoblanadi. U xarajatlarni qisqartiradi, daromadni ko‘paytiradi va biznesning raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Kelajakda raqamlashtirish jarayonlarini yanada rivojlantirish orqali kichik biznes subyektlarining iqtisodiyotdagi o‘rni yanada mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Raqamli iqtisodiyot asoslari. T.: “Iqtisodiyot” nashriyoti, 2021.
2. Innovatsion iqtisodiyot va raqamli transformatsiya. Toshkent: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2022.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi. Toshkent, 2020.
4. Elektron tijorat va raqamli biznes. T.: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2021.
5. Korxonaning rivojlantirish orqali tashqi bozorga chiqish strategiyasi va marketingi. BX Xolmaxmat o'g'li, AJ Askarovna - O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA …, 2025